

BAJA ÉS ÜDÉKE

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Palánka, Fő-utca 281. szám.
 Megjelenik minden vasárnap reggel.
 Egyes szám ára 4 fillér.

Felolós szerkesztő:
Csernicsek Imre
 Szerkeszti: Rothschild Zsigmond

Előfizetési ár:
 Egész évre . . . . . 6— K
 Fél évre . . . . . 3— K
 Amerikába egész évre . . . . . 8— K
 Nyilvánt. sora 30 fillér.

Munkásnő-otthonok.

Amikor Bezerédj Pálnak, a földmivelésügyi miniszterhez intézett, előtünk fekvő jelentését lapozgatjuk, meghatottan gondolunk arra a szerény kis selyemhernyóra, amelyet Rafael, vagy egyik tanítványa rajzolt s amely az urbinói herceg jóvoltából került a vatikáni könyvtárba. Nem foglalt el az országban senkitől semmi földet, sőt nyomában országutjaink a szederfák százezreivel népesedtek be. 1879-ben a tenyésztők 7400 korona keresethez jutottak, 1912-ben pedig már 4.117.857 korona jövealmet jelentett a selyemhernyó Magyarország földmivelő népe éppen legszegényebb rétegének. Már 1912 évi júniusban fizették ki (1880 óta) a századik millió koronát a selyemtenyésztőknek.

A jelentés igen komoly aggodalmat keltő jelenségre is felhívja a közvélemény figyelmét. Szerinte most ország-szerte szerveznek otthonokat anélkül hogy azokban a munkásnők érdekei kellőképpen meg lennének védve és sürgeti, hogy az állam ezekben az otthonokban — miután a jelenlegi törvényes intézkedések egyáltalán nem alkalmasak arra — külön törvénnyel biztosítsa a munkásotthonokban a gyermekvédelmet. Ha azokra a szomorú külföldi példákra gondolunk, amelyek bebizonyították azt, hogy

mindenütt, ahol sok gyermek volt gyárakban, vagy ezek mellett otthonokban felhalmozva, ez mindig a legsúlyosabb visszaélésekre vezetett, míg az állam erőlyesen közbe nem lépett. Mi is csatlakozunk Bezerédj Pálnak ugyi iparunk, mint az otthonbeli gyermekek törvényes védelme érdekében írott szavaihoz, amely védelem — a jelentés hangjából ítélve — nagyon sür-gősnek látszik.

Steckenpferd

liliumtejszappan

Bergmann & Co. Teschen a. Elbr.
 elérhetetlen hatású széplők eltávolítására és nélkülözhetetlen szesz arc és bőrápolására, mit számtalan elismerő-vellet bizonyíthatunk. Gyógytárakban, drogeriákban, illatszert és fodrász üzletekben 80 fillérért kapható. Szintugy páratlan hatású női kézápolószer a Bergmann-Manera liliumkrémje, mely tubusokban 70 fillérért mindenütt kapható.

Hirek.

A hozomány a csődben. A csődtörvény 28. §-ának 3 pontjában foglalt rendelkezés értelmében a csődhitelezőkkel szemben hatálytalan a hozománynak a csődnitást közvetlenül megelőző két éven belül történt biztosítása vagy kiadása, ha az ehhez való jog nem foglaltatott a már előbb létrejött szerződésben. A törvénynek ezen újszerű álláspontján a bírói gyakorlat már előbb irányban iparkodott enyhíteni, így kimondotta, hogy a hozománynak a kritikus időben történt biztosítása akkor sem támadható meg, ha az ahhoz való jog a házassággal egyidejűleg, habár a kritikus időben megkötött szerződésben foglaltatott. Ujabbán egy olyan esetben kellett a csődtörvénynek ezt a rendelkezést

alkalmazni, melyben a házasságok egy több mint tíz évvel a csőd előtt létrejött házassági szerződésben abban állapodtak meg a nő a férjének kezelés végett átadott hozománya feletti tulajdonjogát és szabad rendelkezési jogát a házasság egész tartama alatt magának fentartja; a csőd előtt másfél évvel létrejött szerződésben pedig az időközben a férje ingatlan birtokába beruházott hozomány biztosításához való jogot megszerzvéen, azt erre az ingatlan birtokra bekebelezette. A Kuria ezt a bekebelezést által nyert biztosítási hatálytalanak mondotta ki a csődbiztosítást hitelezőkkel szemben azon az alapon hogy az két éven belül szerzetett, a már előbb létrejött házassági szerződésben a részére biztosított szabad rendelkezési jog pedig nem vehető olybá, mintha annak alapján a nőt a biztosításhoz való jog megillette volna.

Ösztöndíj kereskedelmi főiskolai kurzust hallgató ifjaknak. A szegedi kereskedelmi és iparkamara egy 300 K-ás ösztöndíjat alapított oly Csongrád illetőleg Bácsbodrog vármegyében illetékes szegénysorsu ifju számára aki felsőkereskedelmi, vagy más középiskolai végzettség birtokában, tanulmányát valamilyen kereskedelmi főiskolai kurzuson folytatja. A 300 K ösztöndíj az érdekeltnek akkor fog kiadatni, ha ez a kurzus első felében tanusított sikeres előmenetelről elismervényt mutat elő. A kamara ez ösztöndíjra most hirdet pályázatot és felhívja a pályázni óhajt, hogy sajátkezőleg irt, bélyegtelen folyamodá.

Sirolin "Roche"

ezerszeresen bevált

tüdőhurutok ellen

friss és idült

köhöges, hörghurutnál
 tüdőgyuladások után.

Egészséges tüdők erős étvágy övszerjé
 tüdővész ellen.

sukat érettségi bizonyítvány, vagy ennek hiteles másolata és vagyontalansági bizonyítvány melléklésével, továbbá a végzendő tanulmány megjelölésével folyó évi július 15-ig a szegedi kereskedelmi és iparkamara elnökségéhez küldjék be.

A varázsló cigányasszonyok. Szinte hihetetlen, hogy még mindig akadnak olyan rövideszfű emberek, akiket a cigányok ostoba mesékkel becsaphatnak. A szabadkai rendőrség a napokban két cigányasszonyt tartóztatott le. A nyomozás a következő dolgokat derítette ki: Petrovits Boris és Petrovits Kata cigányasszonyok a napokban Békova-pusztára vetődtek, ahol első dolguk az volt, hogy Lelenc Benedek gazdának üresen hagyott házáat kifosztották. Arany és ezüst tárgyakat és ruhaneműket vittek el. Junius 27-én Sztancsics Tamás békova-pusztai földmivest és feleségét látogatták meg és rávették őket, hogy vettesenek kártyát és ők megjósolják a jövőt. A kártyavetés során aztán így jóslottak: legközelebbi napokban nagy szerencse fogja érni magukat, sőt a tehenei 2-3 nap múlva háromszorannyi tejet adnak mint eddig, s leányukat egy gazdag legény fogja elvenni. A megható jóslatért pénz és élelmiszer jutalomban részesültek. Másnap ismét beállítottak a hiszékeny családhoz s most már követelőzőleg léptek fel, hogy adjon pénzt Stancsics Tamás, mert különben a bajok és a szerencsétlenségek egész tárházát zúdítják a nyakába, mivel ők varázslókkal állnak összeköttetésben. Az emberek elhitték a cigányok szavait, hogy ők természetfölötti erővel komáznak s 80 K készpénzt, 3 párnát és ruhákat adtak a cigányoknak, akik távozásuk előtt a konyhaijótba térdeltették becsapott parasztokat s azoknak inádkozniuk kellett, hogy az a kis varázslat is megszűnjék, amit ellenkező maguktartása miatt eddig a házra varázsoztak. A térdelő embereknek pedig hangosan kellett mondaniok: Halló, ötven koronát! Másnap a becsapott család feljelentést tett a csendőrségnek a cigányasszonyok ellen, akiket a csendőrök letartóztattak és a szabadkai kir. ügyészségi fogházba vittek.

Mesemondás az állatkertben. Rendkívül ötletes ujitást valósított meg a budapesti Állatkert igazgatósága, mely a népszerű intézményt még populárisabbá teszi. Fölkérte a legjelesebb ifjúsági írókat és színészeket, hogy minden pénteken rendeznek mesemondó délutánt. Az írók szívesen fogadták a kedves gondolatot és megígérték közreműködésüket. Sebők Zsigmond, Molnár Ferenc, Bede Jób, Krudy Gyula és mások, a színészek közül is kilátásba helyezték közreműködésüket Fedák Sári, Fényes Annusa, Rózsahegy Kálmán és még többen. — A mesemondás egyszer majom ház előtt, máskor amackóknál, majd a vizilónál és elefántoknál fog végbemenni, kétségkívül a gyermekvilág óriási érdekldése mellett. Ez

a fényes ötlet a budapesti Állatkert messze kiemeli minden állatkert közül s nem csoda, ha nemcsak a budapestiek, hanem a vidékiek is tömegesen keresik fel ezt a nagyszerű érdekes és szórakoztató helyet.

A m. kir. kereskedelmi tanárképző intézet a jövő iskolai évre 25 új hallgatót vesz fel. A gimnáziumi, reál, vagy felső keres. érettségi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeket augusztus 25-ig kell benyújtani a tanárképző igazgatóságához (Budapest Múzeum körút 6. — Egyetemi bölcsészeti kar.) Középszintű tanári alvizsgálat (magyar német matematika-fizika, földrajz, kémia) tett pályázók előnyben részesülnek. A folyamodók szeptember 2-án mutatkoznak be a tanári kar előtt. A tanárképző tagjai a felvétel után az egyetem bölcsészeti karára iratkoznak be. Itt folyik tanárképző minden előadása is. A felvétel korlátozásának előnye az, hogy a hallgatók tanulmányaik befejezése után azonnal tanszékekhez jutnak. A tanárképző tájékoztatóját kívánságára ingyen küldi szét az igazgatóság. (Budapest, Múzeum-körút 6. II.)

III. osztály a gyorsvonaton. A máv. igazgatósága néhány gyorsvonatot már III. oszt. kocsikkal szereltetett fel. Őszől kezdve pedig valamennyi gyorsvonat III. oszt. kocsival fog járni.

Érdekes lelet. A Bács-Bodrog vármegyében fekvő Dorozsló község mellett elhúzó Mosztonga patakban most halastavat létesítenek. A halastó kiásásánál a meder fenekén csekély mélységben teljes emberi csontvázat találtak fekvő helyzetben és a koponyában levő teljesen ép fogak tanúsága szerint a valamikor ifjú harcos mellett találtak fegyverzetét, ezüsttel ékesen kiver kardját és kelevényt. A fegyverzet azt mutatja, hogy a lelet a honfoglalási időből származik, mert honfoglaló őseink idejében hordozták

a magyarok hasonló rövid kardot és kelevényt. A talált harcos bizonyos kivált a történelem szerint zömöknek ismert honfoglaló őseink közül, mert a csontoknak valamikor boldog tulajdonosa a normális ember magasságát jóval meghaladta. Az érdekes leletet Dorozsló község a Bács-Bodrog megye történelmi társulatának megküldötte.

Értéktelen külföldi műtrágyát hozott nálunk megint forgalomba egy pozsonyi kereskedő „Potasche“ műtrágya név alatt, melyet állítólag nagyon olcsón 5.20 koronáért árusít métermázsánként. Egy megejtett hivatalos vizsgálat szerint ez a hamuszir, gyári hulladék csupán 4.2% káliit és 0.09% foszforsavat tartalmaz, s ennek következtében alig 40 fillér belértéke van. Igaz ugyan, hogy az illető fő-elárúsító azt hirdeti, hogy a hulladék trágya 2% nitrogént, 3% foszforsavat és 4% káliit tartalmaz, ezen beltartalomért azonban maga sem vállal szavatosságot. A hatóságok itt-ott már meg is tették a hulladék forgalomba hozatalának megakadályozására a szükséges intézkedéseket, mert hazánkban csak olyan műtrágyákat szabad áruba bocsátani, a melyek hirdetett beltartalomért a gyár vagy elárúsító szavatol. Miután pedig az értéktelen Potasche hirdetett beltartalmáért forgalomba hozója nem áll jól, forgalomba hozatala üldözendő cselekmény Miként értesülünk — sajnos — már eddig is sokan mentek lépre s vásároltak ebből a termésközvetítő hatással egyáltalában nem bíró hulladékból.

A monarchia borkivitele Svájcba. Egyik legjobb borkiviteli piacunk Svájc, mely által csodálatosképpen óriási borkivitelre bír és évi termésének kétszeresét sőt egyes években háromszorosát importálja. Főbb importországek Spanyolország (1912-ben 89,7856 hl.), Olaszország (1912-ben 202,339 hl.) és monarchiánk. A négy ország közül azonban csak Spanyolország importál rendszeresen nagyobb és nagyobb

VASÁRNAPI ÚJSÁG

Minden újonnan belépő előfizető ingyen kapja a Vasárnapi Újság díszes karácsonyi albumát.

Megjegyzés: A karácsonyi album minden kint küld a V. újságban is megvásárolható. Budapest, Franklin-terület, Budapesti Újságnyomda Rt. Egyszerűsített 4. sz.

kvantumot évenként, míg Franciaország csaklépen a tavalyi esztendőben bírt kimutatni nagyobb mennyiséget. Olaszország ellenben monarchiákkal együtt folyton csökkenő exportot ér el Svájc felé. Számadatokban exportáltunk: 1903-ban 103,584, 1904-ben 112,528, 1905-ben 134,488, 1906-ban 53,411, 1907-ben 78,104, 1908-ban 69,834, 1909-ben 91,034, 1910-ben 110,608, 1911-ben 78 ezer és 686, 1912-ben 59,598 hektolitert. Az utolsó három év rosszabb eredményeit azonban a rossz termésnek is lehet tulajdonítanunk és reméljük, hogy ezen országba jobbtermések esetén nagyobb exportunk is lesz.

A Komlótermelők Országos Egyesülete m. hó 29-én Zomborban megalakult melynek szervezője s kedvezményezője Milodánovits Simon szabadkai ny. ezredes. Mintegy száz taggal alakult meg és az alakuló gyűlésen képviseltették magukat az ország összes nagyobb uradalmi. Ügyvezető igazgatónak megválasztották Milodánovits Simon ny. ezredes, aki az alakuló gyűlés előadója is volt. F. hó 3-án Zomborban a választmány tárgyalta az egyesület alapszabályait, s felterjesztette a belügy-miniszteriumba.

Szabadka. Nagyon lehangolók most az újságok közgazdasági rovatai. A városok is alaposan magakadtak fedezet dolgában s nemcsak beruházásokra, de még a folyó kiadásokra sincs elég pénz. Egy felvidéki város felfüggesztés terhe mellett, ulasította a végrehajtóit, hogy hajtsanak be 30,000 K-t, mert különben a város elsején nem tudja a tisztí fizetéseket kiutalni. Egy torontálmezei város pedig az ottani banknál volt kénytelen folyószámlára 30 ezer K-t felvenni a folyó kiadások fedezésére. Példátlan

azis, hogy Ujvidék a július 1-én lejárt több mint millió K-s függő kölcsönét kénytelen volt 7½% kamattal és 1% jutalék mellett meghosszabbítani, mert a pénzügyminiszter a felajánlott italmérsi kártalanítási kötvényeit nem volt hajlandó beváltani. (Ami természetes is mert, akkor a többi város is meghánná az államot.) Szeged a halaszt-hatatlan beruházások teljesíthetése végett felmondja a város négy milliót kitevő betéteit, de ebben már régebben lekötöttek három milliót és mivel a városnak újabb hét millióra van legalább szüksége, úgy meghat milliós újabb kölcsönt kell szerezni. Ilyen hírek olvasása közben a szabadkai polgárnak részvétellel kell gondolnia a megszorult testvérvárosokra és káröröm nélkül, de nyugodt önérzettel kell gondolni Szabadka város helyzetére melyet Bíró Károly dr. polgármester városgazdasági politikája megmentett attól, hogy azoknak a városoknak sorsára jusson, amelyekről főntebb szó volt. Szabadka akkor vett fel 6 milliót, amikor a pénz még olcsó volt és most Szabadkának a betéteit se kell kivenni a bankokból és a szükséges beruházásokra is jut pénz.

Egy tanonc

tanulónak azonnal felvétetik

Müller Mátyás

kovácsmesternél

Doroszlón, Bácsmegey.

Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság menetrendje

Vukovár-Ujvidék között

Közlekedik naponta péntek kivételével

Lefelé:

Felfelé:

ind. 4:00 reg.	Vukovár, vasut	érk. 6:50 este
> 4:10	Vukovár, város	> 6:35
> 4:50	Bácsujlak *	> 5:35 délu
> 5:05	Opatovác *	> 5:10
> 5:30	Dnnabökény	> 4:30
> 5:55	Sarengrád	> 3:55
> 6:25	Illok	> 3:20
> 6:35	Palánka	> 3:05
> 7:20	Susek Koruska	> 1:55
> 7:30	Bánostor	> 1:40
> 7:45	Cserevic	> 1:25
> 8:00	Ótutak	> 1:10
> 8:10	Beocsin	> 1:00
> 8:45	Ujvidék	> 12:10

* Ladik-állomás.

A fájdalomcsillapító

szerek már sokszor megkímélték az embert nagyobb operációk alátételétől.

A prágai házikenőcs (Zugsalbe) megbízható szernek bizonyult 40 év óta. Megóvja a sebeket, enyhíti a gyuladást és fájdalmat, hűsítőleg hat, a behegedést előmozdítja.

Postal küldés naponként.

1 doboz 70 fill. — 3 k. 16. f. előzetes postai beküldés ellenében 4 doboz, 7 kor ellenében 10 doboz bérmentve küldetik Ausztria-Magyarország minden állomására. FIGYELNI tessenék a szer készítő nevére

az árra és védjegyre. Valódi csak 70 fill.

B. FRAGNER cs. és kir. udv. szállító.

Gyógyszertára a fekete sashoz.

Prag, Kleinseite, Neruda-utca sarkán, 203. sz. Raktárak Ausztria-Magyarország gyógytáralban.

CSERNICSEK CÍMRE

könyv-

nyomdája

Palánka.

Fő-utca 281.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi de sokszor utánzott JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczér Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvri-u. 16. sz.

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az

eredeti minőség.

Egészséges gyomor megtartása
csak akkor érhető el, ha megfelelő szereket használunk.

A legjobb válogatott és hatásos gyógyfűvekből gondosan készített, étvágygerjesztő, emésztést előmozdító és enyhén hajtó háziszser, mely a mértékletesség, meghűlés és székrekedés következményeit pl. a puffogást, a túlságos savképződést és a görcsös fájdalmakat enyhíti és megszünteti: **Dr. ROSA gyomorbalzsama B. FRAGNER** gyógyszer-tárlaloból Prága.

Figyelmeztetés!

A csomagolás minden részén rajta van a törv. védjegy. Főraktár:

B. Fragner

ca. és kir. udvari szállító szum

schwarzen Adler PRAG, Kleinseite 203, a Nerudgasse sarkán.

Posta szállítás naponként.

1 egész üveg 2 K, fél üveg 1 K 80 f. előzetes beküldés ellenében egy kis üveg, 2 K 80 f. egy nagy üveg, 4 K 70 f. 2 nagy üveg, 8 K 4 nagy üveg, 22 K ellenében 14 nagy üveg bérmentve küldetik Ausztria-Magyarország minden állomására. Raktárak: Ausztria-Magyarország gyógyszer-tárlaloban.

Hirdetéseket

felvesz

a kiadóhivatal

Palánkán.

Czigányprimás!

„Király Ernő mulat” ez a címe a legújabb rendkívül sikerült humoros dupla gramofon hangfelvételnek, azonkívül „Sokszor úgy szeretnék sírni!”, „Futóbolond”, „Temetés volt a falu an” stb. darabja 2.50 fill. E hangfelvételek eredeti felvételeiben kizárólag egyedül csakis

Wágner

Hangszer-Király-nál kaphatók. — Budapest, VI József-körút 15v. Alig használt nagy dupla hangfelvétel választékban darabja csak 60 fillér! Legolcsóbban java! — Lemezsere ingyen! Kérjen nagy fényképes árjegyzéket.

Óvni! Figyelem a „Wágner” névre és 15. házszámra.

Boelke Ugo Berlinből

készít amerikai, svájci és német rendszerű, ki nem szedhető fogpótléket, hidakat, aranyművet, platina és kautschukból, aranykoronát, szegfőgyat stb.

24 évi szakzerű működés kifogástalan munkát biztosít. Értekezni lehet naponként Ujvidéken, Kossuth Lajos-utca 37. szám (Winkle-palota) II. em. Dr. LORAND fogorvosi műtermében. — Telefon 331.

Tyukszem, bőrkeményedés, szemölcs 48 óra alatt eltűnik a „CANNABIN” használata után. Üvege 1 K, postadíjjal 1,40. K. — Három üveg bérmentve 3 K. —

Excelsior himnpor 48 óra alatt elmulasztja a kéz-, láb- és hónaljzúzást. 1 doboz 1 K, postadíjjal 1,40 K, 3 doboz bérmentve 3 K.

Hizlalásra legalkalmasabb 40 százalékos phoshorsavat tartalmazó

Takarmánymész,

mellyel a disznóknál nagyon könnyen 300 kiló hizlalási súly érhető el. Alkalmazható azonfelül baromfi, borjúk, juhok, marhák, ökrök és lovaknál. 4 és fél kiló, mely hónapokig elég 5 K 80 f, utánvétellel bérmentve.

Utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett küldi:

Dr. Flesch E. Korona-gyógytára Győr 99

K é r e m

fizesse elő a pártoktól és kormánytól független legértelmesebb legnívóbb budapesti napilapot

Az Ujság-ot

Előfizetési ára:

Egy hónapra . . . . . 2 K 40
negyed évre . . . . . 7 K —
fél évre . . . . . 14 K —
egy évre . . . . . 28 K —

Nyáron át mindenüvé utána küldjük Az Ujságot még akkor is ha naponként változtatja tartozkodási helyét.

Cím: **Az Ujság** kiadóhivatala
BUDAPEST VII. Rákóczi-ut 54

INGYEN

megkapja a kir. születési intézet főbábájának magyar nyelvű utasítást arra nézve hogy mily módon óvhatja meg nejét a túlnagy gyermekalkadás elen. eredmény biztosítva. Köszönő levél címezésére Frau A. Kapp, Berlin SW315, Lindenstr. 51.

A világ legnagyobb leggyorsabb motorja 10000 gázolaját 4000 literrel.

Olcsóbb árban. Kiváló minőségű. Fűtőanyagot. Kiváló minőségű. Kiváló minőségű.

Eredeti BENZ

MOTOROK

Működés- és gázolaj-ellátásra.

Benz Magyar Autómobil- és Motorgyár Rt.
Budapest, Kézdivásártól, Városligetig, 31. szám. Sz. Gyár: VII. Illatszertár 31. szám. Telefonszámok: 168-79, 438-24.